Teknologiateollisuus

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Lausunto
25.11.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 160/2025 vp)

Teknologiateollisuus ry:n lausunto

Tiivistelmä

Teknologiateollisuus ry pitää hallituksen esitystä merkittävänä parannuksena sivutuotteiden ja jätteeksi luokittelun päättymisen menettelyihin. Esitys vastaa yritysten pitkään esiin nostamiin ongelmiin, kuten tulkintojen alueelliseen vaihteluun, epäselviin prosesseihin ja pitkiin käsittelyaikoihin. Uudistus parantaa teollisuuden toimintavarmuutta ja tukee kiertotalouden investointeja.

Teknologiateollisuus ry korostaa seuraavia kokonaisuuksia:

- Menettelyn tulee pysyä aidosti kevennettynä, jotta siitä ei muodostu ympäristölupaan rinnastuva selvitysprosessi.
- Määräaikojen on oltava selkeitä ja sitovia, jotta investointeja voidaan suunnitella ennakoitavasti.
- Hakemusvaatimusten tulee perustua materiaalin todellisiin riskeihin, ja arvioinneissa on hyödynnettävä eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja.
- Viranomaisresurssien riittävyys on uudistuksen onnistumisen edellytys.
- Rekisteröinnissä tulee turvata yritysten liikesalaisuudet ja kilpailullisesti arkaluonteiset tiedot.
- Kansallisen menettelyn ei tule luoda EU-vaatimuksia raskaampia velvoitteita, jotta yritysten kilpailukyky ja sisämarkkinoiden toimivuus säilyvät.
- Kiertotalouden toimiva sääntely on teollisuuden kilpailukyvyn ja Suomen kestävän kasvun kannalta strategista.

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että uudistuksen toimeenpanossa käydään avointa vuoropuhelua yritysten ja viranomaisten välillä ja että ohjeistus on selkeää ja ennakoitavaa.

1. Yleinen arvio esityksestä

Teknologiateollisuus ry pitää hallituksen esitystä tärkeänä uudistuksena, joka parantaa sivutuotteen ja jätteeksi luokittelun päättymisen menettelyjen ennakoitavuutta ja toimivuutta. Nykyinen käytäntö on aiheuttanut alueellisia tulkintaeroja, pitkiä käsittelyaikoja ja epävarmuutta teollisuuden investointien suunnittelussa. Selkeä, valtakunnallinen menettely parantaa yritysten mahdollisuuksia hyödyntää materiaalivirtoja suunnitelmallisesti ja ennakoiden.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Kiertotalouden toimiva sääntely on teollisuuden kilpailukyvyn ja Suomen kestävän kasvun kannalta strategisesti tärkeää.

Esityksen onnistuminen edellyttää, että menettely pysyy aidosti kevennettynä eikä siitä muodostu ympäristölupaa vastaavaa selvitysprosessia. Hakemusvaatimusten tulee olla tarkoituksenmukaisia ja perustua materiaalin todellisiin riskeihin.

2. Teollisuuden materiaalikiertojen erityispiirteet

Teknologiateollisuuden toimialoilla syntyvät materiaalivirrat ovat usein tasalaatuisia ja kiinteä osa teollisia prosesseja. Näitä materiaaleja hyödynnetään tuotannossa ensisijaisesti teknisten ominaisuuksien perusteella, ja niiden käsittely eroaa olennaisesti jätehuollon toiminnoista. Tällaisia materiaaleja voivat olla esimerkiksi metallurgiset sivutuotteet, lämpöprosessien tuhkavirrat sekä kemianteollisuuden vakiintuneet kiertomateriaalit.

Luokittelua koskevien vaatimusten tulee perustua materiaalin käyttökohteeseen ja riskitasoon. Ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää raskaita tutkimus- tai analyysivaatimuksia tilanteissa, joissa materiaalin laatu on vakiintunut ja käyttö selkeästi rajattu.
Monet näistä materiaaleista ovat myös toistuvia ja tasalaatuisia, mikä mahdollistaa ennakoivan laadunvarmistuksen ja tukee riskiperusteista menettelyä.

Arvioinnissa tulee hyödyntää eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja aina kun se on mahdollista. Tämä tukee yhdenmukaisia käytäntöjä ja vähentää yritysten tarvetta tuottaa päällekkäisiä selvityksiä.

3. Vaikutukset investointeihin ja kilpailukykyyn

Yritysten investointien ennustettavuus edellyttää selkeitä ja luotettavia menettelyjä. Epäselvä luokittelukäytäntö on aiemmin hidastanut hankkeita ja vaikeuttanut materiaalivirtojen hyödyntämiseen liittyviä päätöksiä. Mahdollisuus saada luokitteluratkaisu erillisenä päätöksenä parantaa investointien suunnittelua ja aikatauluttamista.

Määräaikojen tulee olla selkeitä, ja niiden pidentämisen edellytysten täsmällisiä, jotta menettely on yritysten näkökulmasta aidosti ennakoitava ja oikeusvarmuutta tukeva.

Uudistuksella on myönteisiä vaikutuksia myös yritysten toimitusvarmuuteen. Kotimaisten materiaalivirtojen hyödyntäminen tukee kriittisten raaka-aineiden saatavuutta ja vähentää riippuvuutta ulkomaisista lähteistä.

4. Ympäristöön ja toiminnan vaatimuksiin liittyvät näkökohdat

Luokittelupäätös ei muuta materiaalien käsittelyyn liittyviä teknisiä vaatimuksia eikä vaikuta toiminnan ympäristövaikutuksiin. Päätöksellä ei ole vaikutusta esimerkiksi päästöihin,

rakenteisiin tai ympäristönsuojelulain mukaisiin velvoitteisiin. Esityksellä ei näin ollen ole sellaisia ympäristö- tai terveysvaikutuksia, jotka poikkeaisivat nykyisestä sääntelystä.

Hakemusvaatimusten tulee olla selkeitä ja suhteellisia, eikä menettelyyn tule sisällyttää teknisiä selvityksiä, jotka kuuluvat ympäristölupajärjestelmän piiriin.
Luokittelupäätöksen ja ympäristölupamenettelyn välinen rajanveto on tärkeää pitää selkeänä, jotta velvoitteet eivät muodostu päällekkäisiksi.

5. Hallinnolliset vaikutukset

Menettelyn keskittäminen yhteen viranomaiseen vähentää alueellisia tulkintaeroja ja keventää yritysten hallinnollista työtä. Valtakunnallinen rekisteri voi tukea markkinoiden toimivuutta, kun päätöksistä on saatavilla koottua tietoa.

Rekisteriin ei tule sisällyttää tietoja, jotka paljastavat yritysten liikesalaisuuksia, prosesseja tai kilpailullisesti arkaluonteisia yksityiskohtia. Tietojen julkisuuden ja yritysten suojaamisen tasapaino on tärkeä määrittää selkeästi.

Menettelyn toimivuus edellyttää riittäviä viranomaisresursseja, jotta käsittelyajat ovat kohtuullisia ja ennakoitavia.
Uudistuksen toimeenpanossa on tärkeää käydä avointa vuoropuhelua viranomaisten ja yritysten välillä, jotta menettelyn käytännön soveltaminen muodostuu sujuvaksi ja ennakoitavaksi.

6. EU-sääntelyyn liittyvät yritysvaikutukset

Yritysten toimintaympäristön näkökulmasta on tärkeää, ettei kansallinen menettely aiheuta päällekkäisiä velvoitteita suhteessa EU-tason sääntelyyn tai muodostu sitä raskaammaksi. Sääntelyn yhteensopivuus tulevien EU-vaatimusten kanssa tukee yritysten kilpailukykyä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

Kansallisten lisävaatimusten välttäminen on tärkeää erityisesti tilanteissa, joissa materiaaleille tai tuotteille kehittyy EU-tasoisia kriteereitä tulevien säädösten myötä.

7. Johtopäätökset

Teknologiateollisuus ry pitää uudistusta yritysten toimintaympäristön kannalta tarpeellisena. Selkeä ja ennakoitava menettely tukee materiaalien tehokasta hyödyntämistä, investointien suunnittelua ja teollisuuden kilpailukykyä.

Uudistuksen onnistumisen kannalta on keskeistä:

1. Riittävät viranomaisresurssit.
2. Hakemusvaatimusten oikeasuhtaisuus ja selkeys.
3. Määräaikojen täsmällinen sääntely ja noudattaminen.

4. Liikesalaisuuksien asianmukainen suoja rekisterissä.
5. Kansallisen menettelyn yhteensopivuus yritysten EU-velvoitteiden kanssa.
6. Menettelyn säilyttäminen kevennettynä ja tarkoituksenmukaisena.
7. Teollisuuden materiaalikiertojen erityisluonteen huomioiminen.

Kunnioittavasti
Teknologiateollisuus ry
Pirita Lindell